KONTROLLIARUANNE

31.08.2002 nr 2-5/02/56

Riigikontrolli arvamus Maksuameti 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta ning Maksuameti poolt koostatud ja Rahandusministeeriumi riigikassa osakonnale esitatud riigi tulude laekumise 2001. a aruande kohta.

Tallinn
2002

Sisukord

SISSEJUHATUS 4

1. ARVAMUSE ANDMISE LÄHTEKOHAD 5

2. ARVAMUS MAKSUAMETI 2001. AASTA RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE JA RIIGIEELARVE TÄITMISE ARUANDE NING MAKSUAMETI POOLT KOOSTATUD JA RAHANDUSMINISTEERIUMI RIIGIKASSA OSAKONNALE ESITATUD RIIGI TULUDE LAEKUMISE 2001. A ARUANDE KOHTA. 7

3. MUUD TÄHELEPANEKUD.....11

4. MAKSUAMETI JA RAHANDUSMINISTEERIUMI SEISUKOHAD. 12

5. RIIGIKONTROLLI VASTUS AUDITEERITAVA SEISUKOHTADELE.....13

MAKSUAMETI VASTUSKIRI 14

RAHANDUSMINISTEERIUMI VASTUSKIRI.....16

Sissejuhatus

Riigikontroll auditeeris Maksuameti 31.12.2001 lõppenud majandusaasta kohta koostatud raamatupidamise aastaaruannet ja riigieelarve täitmise aruannet ning Maksuameti poolt koostatud ja Rahandusministeeriumi riigikassa osakonnale esitatud riigi tulude laekumise 2001. a aruannet. Raamatupidamise aastaaruande koostamise kohustus tuleneb raamatupidamise seadusest ning rahandusministri 06.12.2001. a määrusest nr 105 “2001. a aastaaruande koostamine, esitamine ja kinnitamine”. Riigieelarve täitmise kohta aru andmine on sätestatud 09.06.1999 vastu võetud riigieelarve seaduse § 46 lõikes 1.

Auditi viisime läbi ajavahemikul 03.06.2002 kuni 05.07.2002 vastavalt Riigikontrolli 2002. aasta tööplaanile.

Auditit juhtis finantsauditi osakonna auditijuht Tõnis Saar, töögrupis osalesid nooremaudiitor Marek Suurniit ja audiitor Krista Uuna, aastaaruande vaheauditis osalesid audiitorid Mare Kabrits, Lembi Kull ja Merike Starovoitov.

1. Arvamuse andmise lähtekohad

1.1. Riigikontrolli pädevus

Riigikontrollil on riigieelarve seaduse § 47 lõike 2 kohaselt kohustus anda hinnang Vabariigi Valitsuse riigieelarve täitmise aruande kohta. Selle kohustuse täitmiseks teostab Riigikontroll majanduskontrolli (auditeid) asutuste ja isikute üle vastavalt Riigikontrolli seaduse §-le 7. Riigikontrolli majanduskontrolli (auditi) ulatus on sätestatud Riigikontrolli seaduse §-s 6.

1.2. Auditi eesmärk

Võttes aluseks riigieelarve seaduses[1] § 47 lg 2 ja Riigikontrolli seaduses § 6 lg 2 loetletud ülesandeid on käesoleva auditi eesmärgiks avaldada arvamust Maksuameti 2001. aasta aastaaruande ja 2001. aasta riigieelarve täitmise aruande kohta ning Maksuameti poolt koostatud ja Rahandusministeeriumi riigikassa osakonnale esitatud riigi tulude laekumise 2001. a aruande kohta..

Arvamust avaldades tuginetakse järgmistele põhikriteeriumidele:

- kas majandustehingud on kajastatud sisuliselt ja aritmeetiliselt õigesti;
- kas varad on tegelikult Maksuameti omad ja võlad Maksuameti kohustused;
- kas varad ja kohustused tegelikult eksisteerivad;
- kas varad ja kohustused on nõuetekohaselt hinnatud;
- kas tulud ja kulud on kajastatud tekkepõhiselt, õiges perioodis ja täies mahus;
- kas Maksuameti raamatupidamise korraldus vastab raamatupidamise seaduse ja rahandusministri määrustega kehtestatud nõuetele ning heale raamatupidamistavale ulatuses, mis kehtib Eesti Vabariigi avaliku sektori asutuste puhul;
- kas tulud on kogutud ja kulud on tehtud kooskõlas Riigikogu tahtega.

Majandustoimingute õiguspärasuse, finantsjuhtimise ja sisekontrollisüsteemi kohta me üldhinnangut ei anna, kuid toome välja olulisemad tähelepanekud.

1.3. Vastavus standarditele

Sooritasime auditi kooskõlas INTOSAI[2] auditistandarditega. Need standardid nõuavad, et audit planeeritaks ja sooritataks viisil, mis võimaldab piisava kindlustundega otsustada, et aastaaruanne ja riigieelarve täitmise aruanne ei sisalda olulisi vigu ega ebatäpsusi. Kontrollisime väljavõtteliselt tõendusmaterjale, millel põhinevad raamatupidamise aastaaruandes ja eelarve täitmise aruandes esitatud näitajad, samuti analüüsisime aruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtteid ja juhtkonna raamatupidamislikke hinnanguid. Leiame, et meie audit annab piisava aluse avaldada arvamust Maksuameti raamatupidamise aastaaruande ja eelarve täitmise aruande kohta ning Maksuameti poolt koostatud ja Rahandusministeeriumi riigikassa osakonnale esitatud riigi tulude laekumise 2001. a aruande kohta.

[1] Riigieelarve seadus 09.06.1999
[2] INTOSAI – International Organisation of Supreme Audit Institutions – Kõrgeimate Kontrolliasutuste Rahvusvaheline Organisatsioon, mis tegutseb ÜRO egiidi all

1.4. Vastutus aruande õigsuse ja aruande aluseks olevate majandustehingute õiguspärasuse eest

Aruandes kajastuva info õigsuse eest vastutavad rahandusminister Harri Õunapuu (kuni 28.01.2002 Siim Kallas) ja Maksuameti peadirektor Aivar Sõerd.

Ministri vastutus:

- valvab ministeeriumi valitsemisalas olevate riigiasutuste ülesannete täitmise ning tegevuse seaduslikkuse ja otstarbekuse üle[3];
- tagab sisekontrolli süsteemi rakendamise ja vastutab siseauditi korraldamise ministeeriumi valitsemisalas olevates asutustes[4];
- kontrollib ministeeriumi valitsemisalas olevate riigiasutuste eelarvete täitmist ning kehtestab nimetatud riigiasutuste eelarvete täitmise kontrolli eeskirjad[5];
- kinnitab oma allkirjaga ministeeriumi valitsemisala koondaastaaruande õigust[6].

Asutuse juhi (peadirektori) vastutus:

- vastutab asutuse tegevust korraldavate õigusaktide täpse ja otstarbeka täitmise eest ning annab aru asjaomasele ministrile[7];
- korraldab asutuse sisekontrolli süsteemi rakendamist ja siseauditialast tööd[8];
- kinnitab asutuse raamatupidamise aastaaruande õigsust oma allkirjaga[9].

[3] Vabariigi Valitsuse seadus § 49 ja 95
[4] Vabariigi Valitsuse seadus § 49
[5] Riigieelarve seadus § 35 lg 2
[6] Rahandusministri 06.12.2001. a määrus nr 105 § 4 lg 3
[7] Vabariigi Valitsuse seadus § 73
[8] Vabariigi Valitsuse seadus § 73
[9] Rahandusministri 06.12.2001. a määrus nr 105 § 4 lg 2

2. Arvamus Maksuameti 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta ning Maksuameti poolt koostatud ja Rahandusministeeriumi riigikassa osakonnale esitatud riigi tulude laekumise 2001. a aruande kohta.

2.1. Märkused

2.1.1 Tulenevalt Maksuameti organisatsioonilisest ülesehitusest esineb probleeme maksude kogumiseks kasutatavate pangakontode ja nendega seotud majandustehingute kajastamisega raamatupidamisarvestuses. Maksuameti raamatupidamisosakonnal puudub täpne ülevaade kõikidest Maksuameti valduses olevatest pangakontodest. Meile antud selgituste kohaselt on see tingitud asjaolust, et maksude kassapõhise ja tekkepõhise aruandluse koostamise ja jälgimisega tegeleva arvestusosakonna ja raamatupidamise osakonna vaheline infovahetus ei ole piisav. Seetõttu sisaldab Maksuameti 2001. aasta raamatupidamise aastaaruanne järgmisi vigu:

2.1.1.1 Maksuameti 2001. a aastaaruande bilansikirjel "Mitmesugused lühiajalised nõuded" on kajastatud tekkepõhiselt nõuded maksumaksjate vastu summas 5,4 mld krooni. Auditi käigus läbiviidud analüüsi tulemusena on sellest Maksuameti hinnangul 3,5 mld krooni ebatõenäoliselt laekuvad. Selle tulemusena on nõuded bilansis näidatud 3,5 mld krooni võrra tegelikust suuremana.

2.1.1.2 31.12.2001 seisuga on inventeerimata "Muud lühiajalised kohustused" summas 7,6 mld krooni, mis sisaldab nii maksumaksjate poolt ettemakstud makse (kuuluvad tasaarveldamisele või tagastamisele järgmise perioodi jooksul) kui maksuameti poolt kogutavaid ja riigieelarvesse ülekantavaid maksunõudeid (tekkepõhiselt arvele võetud maksunõuded, mis olid 31.12.2001 seisuga laekumata). Kohustuste analüüsi ei olnud meile antud selgituste kohaselt infotehnoloogilisel võimalik läbi viia ja seetõttu ei ole võimalik arvamust avaldada kui palju kohustustest on aegunud.

Vastavalt rahandusministri 6. detsembri 2001. a määrusele nr 105 inventeeritakse bilansipäeva seisuga kõik raamatupidamises arvelolevad ettemaksed, nõuded ja kohustused[10].

2.1.1.3 Maksuameti 2001. a aastaaruanne ei kajasta tekkepõhiselt Maksuameti poolt määratud, kuid maksumaksjatelt seisuga 31.12.2001 laekumata trahvinõudeid. Raamatupidamises puudus info, kui suur võiks olla kajastamata trahvinõuete summa.

2.1.1.4 Maksuameti 2001. a aastaaruandes ei ole kajastatud Maksuametile kuuluvate pangakontode saldod 31.12.2001 seisuga summas 67 908 400 krooni.

Nimetatud summast moodustas maamaksu ja tulumaksu erikonto jääk 67 815 617 krooni. Antud summa oli kohalikele omavalitsustele ülekandmata ning seetõttu peaks olema kirjendatud 2001. a aastaaruandes bilansikirjel "Lühiajalised võlakohustused".

Vastavalt rahandusministri 06.12.2001. a määrusele nr 105[11] tuleb raamatupidamis-registritesse kirjendada kõik eelarveaastat puudutavad majandustehingud.

[10] § 7 lg 2 (rahandusministri 06.12.2001. a määrus nr 105 "2001. a aastaaruande koostamine, esitamine ja kinnitamine")
[11] § 6 lg 1 (rahandusministri 06.12.2001. a määrus nr 105 "2001. a aastaaruande koostamine, esitamine ja kinnitamine")

Seega on Maksuameti 2001. a aastaaruandes pangasaldo näidatud tegelikust väiksemana summas 67 908 400 krooni ning lühiajalised kohustused on näidatud tegelikust väiksemana summas 67 815 617 krooni.

2.1.2 Maksuamet on 2001. aastal võtnud raamatupidamises arvele tekkepõhised maksunõuded ja kohustused (kokku nii nõuetes kui kohustustes 7,6 mld krooni). Nimetatud summa võrra on tulemiaruandes kajastatud suuremana maksude, maksete lõivude ja tasude kogumine ning ülekandmine. Me ei saa seda lugeda õigeks, kuna tegemist ei olnud 2001. aastal tekkepõhiselt arvestatud tuludega, vaid korrigeerimiskandega, mis puudutas eelmisi perioode.

2.1.3 AS MicroLink Süsteemid esitas Maksuametile 13.detsembri 2001. a arve nr 1565 summas 4 390 341 krooni serverite eest. Aastalõpu seisuga tasus Rahandusministeerium tsentraliseeritud varustamise korras Maksuametile esitatud arvest 390 341 krooni, mis on aastaaruandes kajastatud ettemaksena. Tasumata osa (4 000 000 krooni) on näidatud aastaaruandes nõudena AS MicroLink Süsteemide vastu. Samuti on näidatud kohustus kogu arve summas.

Kuna Maksuamet ei ole arvel esitatud vara aasta lõpu seisuga kätte saanud, siis selle kajastamine raamatupidamisarvestuses ettemaksena, nõudena ja kohustusena ei ole põhjendatud.

2.1.4 Maksuamet koostab Rahandusministeeriumi riigikassa osakonnale esitatava tulude aruande infosüsteemi väljundite põhjal. Infosüsteemi sisendiks on elektroonilised andmed pangalaekumiste kohta, mis jaotatakse isikukontodele automaatselt. Auditi käigus ei olnud meil võimalik kontrollida infosüsteemi toimimist ja automaatseid kontrolle ning seetõttu ei saa me anda hinnangut erinevate tulukirjete õigsusele. Samuti ei olnud meil auditi käigus võimalik võrrelda riigikassale esitatavat tulude aruannet maksude tegeliku laekumisega pangakontodele, kuna meile antud selgituste kohaselt sisaldab aruanne maksude vahelisi ümberkandeid ja tagastusi, mis pangakontodelt ei ole eristatavad.

Tuginedes läbiviidud auditile oleme arvamusel, et tulude laekumine Maksuametile kogusummas 15 229 242 999 krooni on olulises osas õige, kuid me ei saa anda hinnangut üksikute tulukirjete õigsusele.

Samas juhime tähelepanu, et Riigikassasse on Maksuametilt laekunud 15 227 182 995 krooni, st 2 mln krooni vähem. Riigieelarve täitmise aruandes on Maksuameti poolt kogutavad tulud näidatud summas 15 229 242 999 krooni.

2.2. Riigikontrolli arvamus

Riigikontroll on arvamusel, et

- **arvestades auditi ulatust ning välja arvatud punktides 2.1.1. kuni 2.1.3. kirjeldatud asjaolude võimalik mõju, on ülalmainitud raamatupidamise aastaaruanne seisuga 31.12.2001, mis näitab Maksuameti 2001. aasta tulemiks kahjumit 422 305 krooni ja bilansimahuks 31.12.2001. a seisuga 7 650 468 907 krooni, olulises osas kooskõlas Eesti Vabariigi rahandusministri 06.12.2001. a määrusega nr 105 “2001. a raamatupidamise aastaaruande koostamine, esitamine ja kinnitamine”;**

- **riigieelarve täitmise aruanne, mis näitab Maksuameti 2001. aasta kassakuludeks 160 087 916 krooni, on olulises osas kooskõlas riigieelarve seadusega[12] ja 2001. aasta riigieelarvega[13];**

- **arvestades auditi ulatust ja välja arvatud punktis 2.1.4 kirjeldatud asjaolu võimalik mõju, on Maksuameti 2001. aasta riigitulude laekumise aruandes kassapõhiselt esitatud Maksuameti poolt kogutavate maksude, riigilõivude, segatulude, tulu varadelt ja finantstulude laekumine kogusummas 15 229 243 000 krooni olulises osas õige, kuid me ei saa anda hinnangut üksikute tulukirjete õigsusele.**

Aruande kohta märkust tegemata juhime Rahandusministeeriumi ja Maksuameti juhtkonna tähelepanu järgnevatele asjaolule:

- Auditi käigus leidsime, et kontsernikontodelt ja erikontodelt arvestatud intressid ei kajastu Maksuameti 2001. a aastaaruandes Maksuameti raamatupidamisarvestuses puudub informatsioon ja selgus, kas ja kuidas peaksid Maksuameti erikontodele ja Maksuameti poolt kasutatavate Rahandusministeeriumi kontsernikontodele arvestatud intressid kajastuma Maksuameti raamatupidamisarvestuses ja aastaaruandes

  Vastavalt rahandusministri 6. detsembri 2001. a määrusele nr 105 tuleb raamatupidamisregistritesse kirjendada kõik Maksuameti eelarveaastat puudutavad majandustehingud[14]. Vastavalt heas raamatupidamistavas sätestatud avalikkuse printsiibile esitatakse aruannetes kogu informatsioon, mis võimaldab saada raamatupidamiskohustuslase varadest, kohustustest, omakapitalist ja majandustegevuse kasumist (kahjumist) õige ja usaldusväärse ülevaate. Oleme seisukohal, et maksuameti valduses olevate pangakontod ja nendega seotud majandustehingud (sh ka intressitulud) peaksid kajastuma maksuameti raamatupidamise aastaaruandes.

2.3. Ettepanekud

Riigikontroll teeb Maksuametile järgnevad ettepanekud

2.3.1. Soovitame Maksuametil avada pangas täiendav transiitkonto, millelt teostataks ainult maksude tagastamisi (mitte enam tulumaksu kontolt) ning hetkel olemasolevalt transiitkontolt teostataks vaid maksuliikide vahelisi ümberkandeid. Sellisel juhul oleks Maksuameti poolt teostatavad maksude tagastamised võimalik eraldada muudest laekumistest ja väljamaksetest, ning pangakontode käibed oleks kogusummas võrreldavad Maksuameti eelarveaastal kogutud tuludega.

2.3.2 Soovitame Maksuametil ette võtta maksunõuete ja -kohustuste põhjalik inventeerimine. Maksuameti bilansis ei tohiks kajastuda nõuded, mis on vanemad kui 360 päeva, mis on kohtus vaidlustatud, kui võlgniku suhtes on välja kuulutatud pankrot või likvideerimine. Eesmärk ei ole võlgade registrist kustutamine, vaid maksunõuete objektiivne ja õiglane kirjendamine bilansis.

[12] Riigieelarve seadus 09.06.1999
[13] Seadus "2001. a riigieelarve"
[14] Rahandusministri 06.12.2001 määrus nr 105 "2001. a aastaaruande koostamine, esitamine ja kinnitamine" § 6 lg 1

2.3.3 Soovitame Maksuametil parandada infovahetust raamatupidamise ja arvestusosakonna vahel, et kõik tehingud ja andmed jõuaksid objektiivselt Maksuameti raamatupidamise osakonda ning saaksid seeläbi aastaaruandes kajastatud.

Riigikontroll teeb Rahandusministeeriumile järgmise ettepaneku:

2.3.3. uuta Maksameti poolt esitatava riigi tulude laekumise aruande ülesehitust, kajastades eraldi ridadena maksude ja tululiikide lõikes nädala jooksul pangakontodele laekunud summad, maksuliikide vahelised ümberkanded ja maksumaksjatele teostatud enammaksete tagastamised.

3. Muud tähelepanekud

3.1. Olulisemad tähelepanekud

Maksuameti majandustehingute õiguspärasuse ning finantsjuhtimise ja sisekontrollisüsteemi kohta üldhinnangut andmata toome välja järgmised olulisemad tähelepanekud:

3.1.1. Riigikassa andmete põhjal kontrollisime hankijatele tehtud väljamakseid riigihanke seaduses toodud piirmäärasid[15] ületavas osas. Leidsime, et riigihanget teostamata on aasta jooksul soetatud kaupu või ostetud teenuseid järgmistelt hankijatelt:

- AS Folger Art blanketid 819 708[16] krooni

Maksuamet on meile esitanud järgmised selgitused: Maksuameti koostöö AS-ga Folgeri Art oli pikaajaline, tööde teostaja valiti välja juba aastal 1999 mitme pakkuja hulgast kui kõige soodsam. Samuti võeti igal aastal ja ka aasta sees enne suuremate koguste tellimisi hinnapakkumisi erinevatelt trükitöödega tegutsevatelt ettevõtetelt. AS-i Folger Art pakutu osutus alati soodsamaks. Kuni 01.04.2001 kehtinud riigihangete seaduse § 4 lg 3 p 2 ei nõutud trükiste tellimisel Riigihangete seaduse järgimist. Kuna 2001. aasta keskel (uue seaduse kehtimahakkamisel oli AS Folgerilt tellitud teenust ca 1 mln krooni eest) ei peetud tarnija vahetust otstarbekaks - blankettide kujundused ja näidised olid Rahandusministeeriumi poolt kinnitatud, uue tarnijaga oleksid võinud tekkida muudatused, mis tekitaksid segadust maksumaksjale ja ka Maksuametile deklaratsioonide sisestamisel. Seetõttu kuulutati uue riigihanke seaduse kehtima hakkamisel välja riigihanke avatud pakkumine 2002. aasta deklaratsioonivormide trükkimiseks, mille tihedas konkurentsis AS Folgeriga võitis Kruuli Trükikoja AS.

Oleme arvamusel, et antud juhul oleks tulnud riigihangete seaduse kohaselt läbi viia riigihange.

- FIE Vello Teppan halduskorralduse teenus 267 473 krooni

Oleme arvamusel, et nimetatud hankija puhul oleks enne teenuse ostmist tulnud korraldada riigihankekonkurss.

3.1. Ettepanekud

3.2.1. Soovitame tulevikus lähtuda riigihangete seaduses kaupadele, teenustele ja muudele soetustele kehtestatud piirmääradest ning vajadusel viia läbi riigihankekonkurss.

[15] Riigihangete seadus § 2 lg 7

[16] Kokku osteti AS-lt Folger Art 2001. aasta jooksul blankette summas 1,8 mln krooni. Sellest 1 mln krooni eest oli tellitud enne riigihangete seaduse muudatuse jõustumist 01.04.2001 (vastavalt enne 01.04.2001 kehtinud riigihangete seaduse § 4 lg 3 p 2 ei nõutud trükiste tellimisel riigihangete seaduse järgimist)

4. Maksuameti ja Rahandusministeeriumi seisukohad.

Maksuameti peadirektor Aivar Sõerd on käesolevas aruandes toodud seisukohti ja ettepanekuid kommenteerinud järgmiselt[17]:

- Nõustub enamuse kontrolliaruande eelnõus toodud puuduste, tähelepanekute ja ettepanekutega.
- Tähelepanek 2.1.3. Ei nõustu. Maksuamet on seisukohal, et kohustus tarnija vastu tekib arve vastuvõtmisel, mille aluseks on arvel näidatud tehing.
- Tähelepanek 2.1.4. Ei nõustu. On arvamusel, et Rahandusministeeriumi riigikassa osakonna arvestuse kohaselt summa 15 227 182 995 krooni ei ole mitte laekumine Maksuametilt, vaid tegu on Maksuametilt laekunud vahendite kasutamisega. Seetõttu erinevadki summad 2 mln krooni võrra.
- Ettepanek 2.3.1. Ei nõustu. Maksuamet ei pea transiitkonto avamist otstarbekaks. On arvamusel, et ka praeguses süsteemis on laekumised ja tagastamised eristatavad ning iga kanne on identifitseeritav. Maksuamet on võimeline lähtuvalt neist andmetest tegema ka kokkuvõtteid.
- Ettepanek 2.3.2. Nõustub. Maksuamet töötab välja kriteeriumid, mille alusel tulevikus nõuded bilansis kajastatakse
- Ettepanek 2.3.3. Nõustub. Maksuameti arvestusosakond esitab raamatupidamise osakonnale edaspidi kõik aruandluse koostamiseks vajalikud näitajad nende poolt soovitud mahus ja sagedusega.
- Tähelepanek 3.1.1. Ei nõustu. Maksuamet kordab vastuskirjas kommentaare, mis kajastuvad kontrolliaruande tähelepanekus.

Rahandusminister Harri Õunapuu ja Rahandusministeeriumi kantsler Aare Järvan on käesolevas aruandes toodud seisukohti ja ettepanekuid kommenteerinud järgmiselt[18]:

- Nõustub kontrolliaruande eelnõus esitatud tähelepanekute, hinnangute ja ettepanekutega, väljaarvatud tähelepanek 2.1.3.
- Tähelepanek 2.1.3. Ei nõustu. Rahandusministeerium leiab, et AS MicroLink Süsteemide 13.12.01 arve nr 1565, summas 4 390 341 krooni, kuulub kajastamisele bilansis kui ettemaks ja kohustus. Ministeerium on seisukohal, et kohustus tarnija ees tekib arve esitamisel ning kuna Maksuametile kaupa seisuga 31.12.2001 ei olnud üle antud, kajastati bilansis ka ettemaks.

[17] Maksuameti vastuse täistekst on esitatud käesoleva kontrolliaruande lisas, vt lk 14-15
[18] Rahandusministeeriumi vastuse täistekst on esitatud käesoleva kontrolliaruande lisas, vt lk 16

5. Riigikontrolli vastus auditeeritava seisukohtadele.

- Tähelepanek 2.1.3. Me ei saa nõustuda, et kohustus tekib arve vastuvõtmisel. Raamatupidamises kajastatakse majandustehingud. Arve saabumine Maksuametisse ei ole iseenesest majandustehing. Oleme seisukohal, et antud juhul on majandustehing kauba või teenuse saamine (serverite saabumine, nende installeerimine) ja kauba või teenuse eest maksmine (ettemakse teostamine). Kuna Maksuamet ei olnud seisuga 31.12.2001. a saanud ei teenust, kaupa ja ega olnud teostanud ka 4 000 000 krooni eest ettemaksu, siis ei pea me selle summa kajastamist aruandes põhjendatuks.

- Tähelepanek 2.1.4. Riigikontroll ei nõustu, et tegemist on Riigikassa poolse kasutamisega. Meile esitatud kirjaliku selgituse kohaselt on tegemist Maksuameti poolt kogutud ja riigieelarvesse laekunud tuludega.

- Ettepanek 2.3.1. Maksuamet andis Riigikontrollile audit käigus selgitusi, et maksude tagastused ei ole pangakontodel eristatavad. Riigikontroll jääb toodud ettepaneku juurde juhul, kui Maksuamet ei ole probleemile juba lahendust leidnud.

- Tähelepanek 3.1.1. Riigikontroll aktsepteerib Maksuameti selgitusi, kuid nendime, et riigihangete seadust ei ole järgitud.

Kaie Karniol
Peakontrolör
Finantsauditi osakond

MAKSUAMET

Pr Kaie Karniol
Finantsauditi osakond
Riigikontroll

Teie 19.07.2002 nr 2-7.1-FA/02/1253

Meie 26.07.2002 nr 3-01/6856

Kontrolliaruande eelnõu

Vastuseks Riigikontrolli kontrolliaruande eelnõus tehtud ettepanekutele teatame.

Maksuamet nõustub enamuse kontrolliaruande eelnõus toodud puuduste, tähelepanekute ja ettepanekutega.

Märkus 2.1.3
Maksuamet ei nõustu eelnimetatud punktis toodud märkustega. Oleme seisukohal, et kohustus tarnija vastu tekib tarnija arve vastuvõtmisel, mille aluseks on arvel näidatud tehing. AS MicroLink Süsteemide arve nr 1565 oli väljastatud 13.12.2001 Maksuameti kohustus tekkis samal päeval ja kohustus kustutatakse peale arve tasumist. AS MicroLink süsteemide 13.12.2001 arve nr 1565 summas 4390341.- EEK-i tasuti kahes osas: 390341.-EEK-i tasus detsembris 2001 Rahandusministeeriumi tsentraliseeritud korras, 4000000.-EEK-i tasus Maksuamet 2002 aastal Vabariigi Valitsuse eelarvevälisest omandireformi reservfondist (rahandusministri 20.12.2001aasta käskkiri nr 634).

Märkus 2.1.4
Eelnimetatud punktis on leidnud aset väärkäsitlus. Nimelt Rahandusministeeriumi riigikassa osakonna arvestuse kohaselt summa 15 227 182 995 krooni ei ole mitte laekumine Maksuametilt, vaid tegu on Maksuametilt laekunud vahendite kasutamisega. Seetõttu erinevad ka summad 2 milj krooni võrra.

Ettepanek 2.3.1
Maksuamet on seisukohal, et täiendava transiitkonto avamine maksude tagastamiseks ei ole otstarbekas. Selgusetuks jääb, mil moel aitab uus konto paremini eristada tagastamisi ja laekumisi. Ka praeguses süsteemis on laekumised ja tagastamised eristatavad ning iga vastav kanne on identifitseeritav. Kõik pangaväljavõtte andmed on säilitatud algupärasel kujul ja nende muutmine ei ole võimalik. Lähtudes nendest algandmetest on võimalik teha soovitud kokkuvõtteid ning pidada täpsest arvestust maksuameti pool teostatud maksude tagastamise summade ning muude laekumiste ja väljamaksete vahel.

Ettepanek 2.3.2
Maksuamet nõustub Teie ettepanekutega maksunõuete ja –kohustuste inventeerimise osas. Teie poolt kontrolliaruandes esiletoodud probleemid on Maksuameti juhtkonnale juba varasemalt teada ning nimetatud probleemidega lahendamisega tegeletakse. Kuid paratamatult ei osutunud tehniliselt võimalikuks teha tagantjärele maksunõuete ümberarvestusi 2001.aasta kohta vaid maksunõuete- ja kohustuste detailsem liigendamine saaks toimuma alles 2002.aastast bilansis.

MA 0016046 Endla 8 15176 TALLINN Telefon (2) 626 7600 Reg. kood 70003349
Faks (2) 626 7601 maksuamet@ma.ee

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 29.07.02 Regnr 2-7.1-FA/02/1253-2

Nõuete- ja kohustuste informatiivse, objektiivse ja õiglase kirjeldamise huvides Maksuameti bilansis töötame välja kriteeriumid, mille alusel jaotame nõuded sõltuvalt võlgniku seisundist (pankrot, likvideerimismenetlus jne).

Samas peame vajalikuks märkida, et maksunõuete puhul ei saa pidada alati optimaalseks jätta bilansis kajastamata nõuded, mis on vanemad kui 360 päeva, sest näiteks maksuhaldur võib maksuvõlgasid ajatada ja selliselt võivad võlakohustused kanduda edasi läbi aastate. Seetõttu tegeleme jätkuvalt nimetatud probleemile objektiivsete lahenduste leidmisega ning üritame edaspidiselt bilansis võtta nõuete kajatamisel arvesse ka ajalisi faktoreid.

Ettepanek 2.3.3
Maksuamet nõustub kontrolliaruandes toodud ettepanekuga. Maksuamet kajastas 2001.aasta aruandes esmakordselt maksumaksjatega seotud nõudeid ja kohustusi. Uudsete majandusaasta aruande koostamise põhimõtete rakendamine tõttu jäid mõned nõuded ja kohustused aruandes kajastamata. Kuid edaspidi edastab Maksuameti arvestusosakond raamatupidamise osakonnale aruandluse koostamiseks vajalikud näitajad nende poolt soovitud mahus ja sagedusega.

Olulisemad tähelepanekud 3.1.1
Maksuamet ei nõustu kontrolliaruandes toodud arvamusega AS Folger Art trükiteenuste tellimise osas. Peame vajalikuks veelkord rõhutada, et kuni 01.04.2001 kehtinud riigihangete seaduse § 4 lg 3 p 2 ei nõudnud trükiste tellimisel Riigihangete seaduse järgimist. Maksuameti koostöö AS-iga Folger Art oli pikaajaline ning enne suuremate trükikoguste tellimist võeti alati hinnapakkumisi ka teistelt trükiteenuseid osutatavatelt ettevõtetelt. AS-i Folger Art pakkumine osutus alati soodsamaks. 2001.aasta kestel ei olnud otstarbekas tarnijat vahetada, kuna AS-i Folger Art poolt väljatöötatud blankettide, aruannete jmt kujundused ja näidised olid Rahandusministeeriumi poolt kinnitatud ning kuna uue tarnija poolt trükiplaatide, klizeed jm vajaliku tehniliste tingimuste kinnitamine oleks olnud töömahukas ja aeganõudev, oleks tarnija vahetamine võinud tuua kaasa segadusi nii maksumaksjale kui ka Maksuametile deklaratsioonide sisestamisel. Ka 2001.aasta jooksul, enne iga tellimuse esitamist võeti siiski pakkumised teistelt samalaatsete teenuste osutajatelt. Koheselt, peale uue Riigihangete seaduse jõustumist kuulutas Maksuamet välja riigihanke avatud pakkumise 2002.aasta deklaratsioonivormide trükkimise osas, mille tihedas konkurentsis AS-iga Folger Art võitis Kruuli Trükikoja AS.

Kontrollaruande ülejäänud punktide osas Maksuametil vastuväiteid ei ole.

Lugupidamisega

Aivar Sõerd
Peadirektor

Madis Uibu 6 934 656

RAHANDUSMINISTEERIUM

Kaie Karniol
Peakontrolör
Finantsauditi osakond
Riigikontroll

Teie 19.07.2002 nr 2-7.1-FA/02/1254

Meie 16.08.2002 nr III-2.12/9107

Kontrolliaruande eelnõu

Rahandusministeerium on tutvunud Teie poolt esitatud kontrolliaruande eelnõuga "Riigikontrolli arvamus Maksuameti 2001.aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta ning Maksuameti poolt koostatud ja Rahandusministeeriumi riigikassa osakonnale esitatud riigi tulude laekumise 2001.a. aruande kohta".

Rahandusministeerium ei nõustu Teie poolt punktis 2.1.3. esitatud märkusega, et AS MicroLink Süsteemide 13.12.2001.a. arve nr 1565 summas 4 390 341,00 krooni ei kuulu bilansis kajastamisele kui ettemaks ja kohustus. Kohustus tarnija ees tekib arve esitamisel. Kuna 31.12.2001 seisuga ei olnud MicroLink Süsteemid AS Maksuametile kaupu üle andnud, kajastati seda bilansis ettemaksuna.

Ülejäänud kontrolliaruande eelnõus esitatud tähelepanekute, hinnangute ja ettepanekute kohta Rahandusministeeriumil täiendavaid kommentaare ei ole.

Lugupidamisega

Harri Õunapuu
Minister

Aare Järvan
Kantsler

Triinu Klement
Tel 6 113 210

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 19.08.02 Reg nr 2-7.1-FA/02/12554

Suur-Ameerika 1
15006 Tallinn

Reg. kood 70000272

Telefon: (0) 611 3558
Faks: (0) 696 6810
http://www.fin.ee

E-post: info@fin.ee
kantselei@fin.ee